

Foto Selma Gurbuz

Any Way the WIND BLOWS

Van 22 juni tot en met 15 september wordt *C-Mine* in Genk het toneel van *Any Way the Wind Blows*, een kunstenfestival rond het thema lucht. Een vijftigtal kunstenaars presenteert er een brede waaier aan installaties en kunstwerken; van windturbines, *gigantische* opblaasbare sculpturen en papieren vliegtuigjes tot artistieke hoogvliegers zoals *Library of the Winds* van *Haseeb Ahmed*. Dat laatste is een machine die de sensorische vertaalslag van verschillende types wind, zoals de *Sirocco of de Mistral*, maakt. Tussen 21 en 25 augustus is het *Redball Project* van *Kurt Perschke* ook even van de partij: een gigantische rode opblaasbal, beter bekend als het langstlopende street art project ter wereld, die sinds 2001 iconische plekken over de hele wereld aandoet. Maar de meest speelse installaties zijn ongetwijfeld die van de Belgische artiesten *Loulou João* en *Shirley Villavicencio Pizango*, die elk met een eigen springkasteel op de proppen kwamen. Het moment om met beide dames te pingpongen over kunst, het leven en veerkracht.

Tekst ISABELLE VANDER HEYDE

LOULOU JOÃO

The horrors persist, but so do I... Zelden een slagzin zo troostend gevonden als die waarmee *Loulou Joao* haar mails afsluit, al kan het ook aan de endorfine bom liggen die de Gentse kunstenares op de wereld loslaat in de vorm van zeemzoete, *extremely satisfying* creaties met een boodschap.

3D-animaties en -illustraties, keramiek, screenwriting en sinds kort ook de realisatie van haar eigen springkasteel: de omschrijving van wat Loulou exact doet, wringt als een *flubber* in alle richtingen. Zelf stelt ze "3D-visual artist" voor, met in de kanttekening een passie voor schrijven. Haar slagzin is er trouwens geen: "Ik word oprecht verdrietig van administratie en het opvolgen van mails, vandaar dit grapje in mijn handtekening; ik zie het als een bemoedigend schouderklopje aan mezelf." Een echte artiest dus, al is dit het enige cliché waarop je haar zal betrappen. Met haar werk vervoert ze de kijker naar een schattige wereld in snoepkleurtjes: de *Focketverse*, een plek die als veilige haven functioneert en tegelijk een spiegel voorhoudt. "Het is een ruimte waarin alles minder heftig overkomt en waar ik spelenderwijs moeilijke thema's zoals body dysmorphie of racisme kan aankaarten. Die zachtheid doorbreekt bepaalde barrières en nodigt uit om in de gelaagdheid te duiken. Het publiek denkt eerst *ah dat is schattig*, en dan pas *ok daar gaat het over*. Ik ontwierp die safe space omdat ik een ruimte miste om mij als vrouw en als persoon van kleur te uiten, wars van stereotypen of verwachtingen. De virtuele realiteit leek me

“OP HET *eerste* GEZICHT GEEF IK *mensen* COMFORT, MAAR BIJ *nader* INZIEN START IK EEN *confronterend* GESPREK. EEN VORM VAN *sugarcoating*.”

een nieuwe start: zoals het oude computerspel *The Sims*, waar geen enkele regels golden en je doodleuk je eigen wereld kon bouwen. Ik ben een vrouw van Afrikaanse afkomst: zachtheid en fragiliteit worden zelden met mensen als ik geassocieerd, en nochtans is dat inherent wie ik ben." Het is een aanpak die loont: klanten als MTV, Meta en Dropbox verdringen zich in eerdergenoemde en verfoeide mailbox. Sinds kort legt ze zich ook bewust toe op persoonlijke projecten. Dat heeft haar keramiek in de hand gewerkt, een tactiele bezigheid als tegenhanger voor de vele omzwervingen in een virtuele realiteit. "Ik heb eigenlijk twee werkplaatsen: het bureau met de computer waarmee ik mijn eigen wereld ontwerp, en dan het atelier waar ik letterlijk mijn handen vuil maak. Ik ontwerp mijn keramiek digitaal en maak vervolgens mallen op basis van 3D-prints: eigenlijk heb ik het keramiekproces gehackt om de look en feel van mijn huisstijl te behouden. Ik ben daar vooral 's zomers mee bezig, wanneer het lekker warm is in het atelier, en het komt wel eens voor dat mijn moeder of broer komen helpen. Het kan daar heel gezellig worden." Ook voor het kunstfestival *Any Way The Wind Blows* vertaalde ze haar werk naar een fysieke, immersieve ervaring. *The Puffy Portal* is een gigantisch kussenkasteel - "want niets is leuker om als kind zo'n fort te bouwen" - dat bezoekers van de buitenwereld afsluit en opnieuw in contact wil brengen met hun innerlijke kind. Heen en weer stuiteren in het springkasteel heeft een bevrijdend effect en verlegt in alle zachtheid de grenzen van hoe iemand zich zou moeten gedragen. "Tegenwoordig is of voelt iedereen zich activistisch, maar dat activisme lijkt vast te zitten in een

Foto's DR

Foto's DR

agressief narratief: we moeten continu ergens tegenop boksen, vechten en roepen, terwijl je ook op een zeer empathische manier activistisch kan zijn: door in gesprek te gaan, wederzijds respect te tonen, te luisteren naar elkaars perspectief. Ik beschrijf mijn werk wel eens als blackness as a technology, een knipoog naar het fenomeen van code switching waarmee minderheden te maken krijgen. Ik had tijdens mijn studies bijvoorbeeld vaak het gevoel dat ik mij moest aanpassen opdat anderen zich comfortabeler zouden voelen in hun vooroordelen over mij: ik mocht me niet te fel opstellen of dingen niet betwisten, want dat zou voor hen te confronterend zijn. Alsof ik een software was die continu updates moest ondergaan in functie van de context waarin ik stond. Mijn kunst speelt in op dat fenomeen: op het eerste gezicht geef ik mensen comfort, maar bij nader inzien start ik een confronterend gesprek. Een vorm van sugarcoating, maar dan wel in positieve zin." Verwar het zoete plaatje niet met naïviteit, want dat is in de *Focketverse* ver te zoeken. Polly Pocket, Bratz poppen en ander speelgoed uit Joao's kindertijd vormen een belangrijke invloed, net als de eerste 3D-films van Barbie - "fascinerend in al hun slechtheid, ik was er dol op!" Maar ze put net zo goed inspiratie uit het werk van een Francisco Goya. Om haar bubbly signature stijl te ontwikkelen, maakte ze een jaar lang enkel zwart-wit zelfportretten die haar gemoedstoestand vastlegden: een psychologisch zelfonderzoek, maar ook een analyse van hoe ze haar eigen gezicht in functie van haar emoties ervoer. Een donkere tijd, zo geeft ze zelf aan, die nodig was om de weg naar een bubbly, kleurrijke wereld te vinden.

SHIRLEY VILLAVICENCIO PIZANGO

Wie het springkasteel van *Shirley Villavicencio Pizango* betreedt, voelt zich plots heel klein. Statige vazen torenen boven bezoekers uit en lijken elk moment tot leven te kunnen komen. Alsof dit reusachtige stilleven, waarvan het publiek even deel mag uitmaken, betoverd is door een mysterieuze oerkracht.

Eenzelfde gevoel overmant je in het atelier van de Peruviaans-Belgische schilder: een mix van statige sereniteit en ongebreidelde fantasie, een energieke kleurenboel die contrasteert met de rustige uitstraling van de artieste zelf. "Vrouwen en minderheden zijn lange tijd ondergewaardeerd in het kunstlandschap. Nu we eindelijk onze eigen stem krijgen, is het aan ons om die te verheffen!" Dat verheffen gaat in Shirleys geval niet met decibels gepaard, zoontje Inti ligt tijdens ons interview immers te slapen, maar wel met wervelende figuratieve portretten en stillevens. Er zit een kinderlijke nonchalance in de schilderijen die ze eerst met zwarte acrylverf uittekent en vervolgens met grove klodders oranje, geel en blauw inkleurt of juist open laat, want de schoonheid van het onafgewerkte heeft ook iets. Het werk van een dromer? "Ja en neen. Voor sommige dingen ben ik heel realistisch, ik heb al teveel gezien. Anderzijds wil ik ook niet verzuurd raken noch mijn zin voor verwondering verliezen. Ik wil blijven hopen dat de wereld beter kan worden. Mythologie zit subtiel in mijn werk verweven, want naar mijn mening ontbreekt er magie in het dagelijkse leven. Ik besef dat ik in bepaalde opzichten bijgelovig ben. Inti, de naam van mijn zoontje, betekent "zon" in het Quecha. Astrologie is mijn ding: zelf ben ik een vis, dus je ziet af en toe wel wat pisces opduiken in mijn stillevens." Shirleys verhaal schrijft zich in lijnen die kriskras tussen België en geboorteland Peru lopen. Ze groeide op tussen

“MYTHOLOGIE
ZIT *subtiel*
IN MIJN WERK
verweven, WANT
NAAR MIJN
MENING
ontbreekt ER
MAGIE IN HET
dagelijkse LEVEN.”

hoofdstad Lima en een klein dorpje in het Amazonegebied, maar verkaste op haar achttiende naar België. Daar kwam ze na enige omzwervingen bij een liefdevol pleeggezin terecht, waar ze gestimuleerd werd om haar passie voor kunst te volgen. Sindsdien veroverd ze de kunstwereld met rase penseelstreken, in België wordt ze vertegenwoordigd door Gallery Sofie Van de Velde. "Ik beeld vooral vrouwen en donkere mensen af, mensen die lange tijd in minderwaardige functies werden neergezet. Mijn werk draait rond trots en identiteit. Ik probeer los te komen van de bredere geschiedenis, mijn focus ligt op de individuele mens en het feit dat iedereen gelijk is. Ik maak geen verschil tussen wie voor mij poseert, of ze nu man, vrouw, queer, blank of donker zijn. Ze stralen kracht uit, zonder meer: een vrouw kan empowered zijn zonder daarvoor een ultra sensueel lustobject te moeten zijn. Het moederschap heeft mijn kijk op de wereld enigszins veranderd. Mijn zoon is half-Belg, half-Peruviaan en zal ooit geconfronteerd worden met zaken als racisme. Ik wil dat hij

Foto's Joselito Verschoeve, DR

Foto's DR

zich daar vroeg van bewust wordt en anderen op een respectvolle manier leert behandelen." Een terugkerend element bij Shirley, die vaak ook zichzelf portretteert, zijn de witte lippen: een verwijzing naar haar begindagen in België, toen ze niet voluit met anderen kon communiceren. Vandaag praat ze met tekst en beeld: waar de mood en het kleurenpalet naar haar Peruviaanse roots alluderen, zijn de titels wel degelijk van hier. "Men moet meer aandacht hebben voor de titel: het helpt in mijn geval de gelaagdheid van een werk te vatten. Puur op basis van mijn kleurgebruik zou je mijn werk als vrolijk interpreteren, maar soms is het thema juist erg somber. Ik heb mooie en mindere mooie dingen meegemaakt, net als iedereen, en dat sijpelt door in mijn schilderijen. Je kan een leven niet beschouwen als helemaal blij of helemaal verdrietig: zelfs in mijn moeilijkste periodes zijn er momenten geweest waarin ik heb gelachen of iets leuk vond. Een leven bestaat uit nuances." Haar personages mogen dan wel in een magisch, fantasievol universum bestaan, fictief zijn ze allerm minst. Shirley werkt op old-school wijze met modellen en laat vrienden en familie, interessante ontmoetingen, en vaak ook zichzelf poseren. "Er wordt weleens gezegd dat elk portret eigenlijk een zelfportret is en omgekeerd. Bewust of onbewust zal ik altijd een stukje van mezelf kwijtraken aan een schilderij." Er straalt ook een sterk community gevoel uit haar elegante schilderijen, ook al staan de meesten in hun eentje afgebeeld. "Dat is vreemd, want een portret is iets intiems. Het lijkt erop dat mijn beide werelden hier aan bod komen. Ik kom uit een cultuur waar mensen in groep leven, terwijl België een individualistische maatschappij is. Er ontbreekt hier ook aan lichamelijkeheid: hier word je met een hand begroet, waar je in Peru standaard een knuffel en een kus krijgt. Let wel, er zijn gewoontes die ik geweldig vind -zoals eten om zes uur 's avonds. En dan is er dat regelmatige in het leven, zoals de zondagsmarkt en de bloemenmarkt. Kleine gelukjes, daar zijn ze hier goed in."

“ER WORDT *weleens*
GEZEGD DAT ELK
portret EIGENLIJK
EEN *zelfportret* IS
EN OMGEKEERD.
IK ZAL, *bewust*
OF ONBEWUST,
altijd EEN STUKJE
VAN MEZELF
kwijtraken AAN EEN
SCHILDERIJ.”